

Innst. 322 S

(2009–2010)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:120 S (2009–2010)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Oskar Jarle Grimstad, Per Roar Bredvold og Torgeir Trældal om å oppheve forskrift om rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre

Til Stortinget

Sammendrag

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

«Stortinget ber regjeringen oppheve forskrift om rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Per Rune Henriksen, Marianne Marthinsen, Torstein Rudihagen, Tor-Arne Strøm og Eirin Kristin Sund, fra Fremskrittspartiet, Oskar Jarle Grimstad, Henning Skumsvoll og Ketil Solvik-Olsen, fra Høyre, Nikolai Astrup, Bjørn Lødemel og Siri A. Meling, fra Sosialistisk Venstreparti, Snorre Serigstad Valen, fra Senterpartiet, lederen Erling Sande, og fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Hjemdal, viser til representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Oskar Jarle Grimstad, Per Roar Bredvold og Torgeir Trældal om å oppheve forskrift om rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at Rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre trådte i kraft 1. juli 2008 og har en varighet på inntil 10 år eller inntil den avløses av regionale planbestemmelser i henhold til plan- og bygningsloven. Hensikten med forskriften er å bidra til en mer bærekraftig og robust by- og tettstedsutvikling og å begrense klimagassutslippene. Bestemmelsens funksjon er å sikre at nasjonal politikk for kjøpesentre og stedsutvikling legges til grunn ved utforming av regional politikk, og at de regionale planene tas på alvor og følges opp i kommunal og regional planlegging for kjøpesentre og stedsutvikling og ved behandling av enkeltsaker.

Flertallet viser til brev fra statsråd Erik Solheim datert 27. april 2010, som er vedlagt, hvor han viser til at denne rikspolitiske bestemmelsen er et virkemiddel for å sikre bedre oppfølging av nasjonale og regionale mål og retningslinjer for lokalisering av større kjøpesentre gjennom godkjente regionale (del)planer. Hensikten er å oppnå en mer samordnet lokaliseringpolitikk på tvers av kommune- og fylkesgrenser. Dette gir større forutsigbarhet for nabo-kommuner og utbyggere i deres planarbeid.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre tillegger lokaldemokratiet stor betydning, og er av den oppfatning at det er lokale folkevalgte som bør ha myndighet i saker knyttet til lokale plan- og arealspørsmål. Disse medlemmer mener kjøpesenterforskriften er en sentral overstyring av det lokale selvstyret. Disse medlemmer er bekymret for at forskriften begrenser næringsfrihet og næringsetablering. Videre mener disse medlemmer det er et paradoks at forskriften vil legge til rette for sentrumsnær handel, mens

Beriktiget

det samtidig er en målsetting å begrense bilbruk i sentrumsnære strøk.

Disse medlemmer viser til brev fra Handels- og servicenæringens hovedorganisasjon, HSH, datert 21. mai 2010, som støtter forslaget – med den begrunnelse at «bestemmelsen gir svekket økonomisk ressursutnyttelse for flere bransjer i handelen og negative miljøkonsekvenser».

Disse medlemmer viser til at rikspolitisk bestemmelse om kjøpesentre betyr at etablering eller utvidelse av kjøpesentre bare kan skje i samsvar med godkjente fylkesplaner eller fylkesdelplaner med retningslinjer for lokalisering av varehandel og andre servicefunksjoner, og at disse planene blir juridisk bindende slik at det blir forbud mot etablering i strid med plan. Videre vil det for områder som ikke omfattes av godkjent plan, ikke være tillatt å etablere kjøpesentre med over 3 000 m² bruksareal eller å utvide eksisterende sentre, slik at det samlede bruksareal overskrider denne grensen. Dette forbudet vil også gjelde dersom en godkjent fylkesplan eller fylkesdelplan blir helt eller delvis opphevet. Disse medlemmer viser til at forbudet gjelder både dagligvarehandel og faghandel, inklusive salg av plasskrevende varer.

Disse medlemmer ser positivt på målsettingen om å styrke by- og tettstedsentre, samt legge til rette for miljøvennlige transportvalg. Disse medlemmer mener imidlertid at en statlig eller fylkeskommunal begrensning på etablering eller utvidelse av kjøpesentre ikke er veien å gå for å nå en slik målsetting. Undersøkelser fra bl.a. Sverige viser at selv med mange etableringer av kjøpesentre utenfor bysentra, så har likevel bysentrene opplevd økt handel.

Videre vil disse medlemmer peke på at familiene ofte er avhengig av bil for å kunne transportere varene hjem ved innkjøp av større volum. Mange foretrekker å gjøre storhandel «alt på ett sted» i store kjøpesentre. Dette gir samlet sett mindre bilbruk enn når en må kjøre til flere steder for å handle. Disse medlemmer peker også på at en grense på 3 000 m² vil føre til at en vil få flere spredte etableringer rett under denne grensen, og dermed føre til at det blir vanskeligere å få til gode løsninger for kollektivtransport, det blir økt bilbruk og mer forurensning.

Disse medlemmer peker videre på at kjøpesentrene utenfor de store byene også fungerer som et priskorrektiv, som for forbrukerne er en viktig konkurrent i forhold til dyrere konsepter og butikktyper i bysentrum, og at dette kommer forbrukerne til gode.

Disse medlemmer mener at kommunene er de rette til å tilrettelegge for og planlegge en bærekraftig arealbruk innenfor sitt område. Dette gjelder også for etablering av kjøpesentre kontra annen bruk av arealene. Disse medlemmer mener at kommunene selv har den beste kunnskap om hva som er hensiktsmessig etablering av kjøpesentre innenfor sine kommunegrenser. Disse medlemmer er derfor imot statlige eller fylkeskommunale begrensninger på etablering eller utvidelser av kjøpesentre.

Disse medlemmer har tillit til at innbyggere i det enkelte lokalsamfunn er i stand til å fatte beslutninger som vil gi det beste utgangspunkt for et godt liv for seg og sine. Disse medlemmer vil derfor styrke det lokale selvstyret.

Disse medlemmer viser til Innst. O. nr. 57 (2008–2009), der Fremskrittspartiet og Høyre gikk imot forslaget om statlige planbestemmelser i plan- og bygningsloven.

Disse medlemmer tar opp forslaget fremsatt i Dokument 8:120 S (2009–2010).

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Stortinget ber regjeringen oppheve forskrift om rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:120 S (2009–2010) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Oskar Jarle Grimstad, Per Roar Bredvold og Torgeir Trældal om å oppheve forskrift om rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre – bifalles ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 3. juni 2010

Erling Sande

leder

Eirin Kristin Sund

ordfører

Vedlegg**Brev fra Miljøverndepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen,
datert 11. mai 2010****Representantforslag 120 S (2009–2010)**

Jeg viser til energi- og miljøkomiteens brev 27. april 2010 der det bes om departementets utredning mv. til representantforslag 120 S (2009–2010). Stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Jarle Grimstad, Per Roar Bredvold og Torgeir Tredal foreslår å oppheve forskrift om rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen oppheve forskrift om rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre.»

Representantenes forslag er begrunnet med at forskriften om rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre svekker lokale folkevalgtes myndighet i plan- og arealsaker og vanskeliggjør etablering og videreutvikling av kjøpesentre.

Jeg setter stor pris på at landets politikere har fokus på oppfølgingen av de forskrifter som har konsekvenser for arealplanleggingen i Norge. Rikspolitisk bestemmelse for kjøpesentre trådte i kraft 1. juli 2008 og har en varighet på inntil 10 år eller inntil den avløses av regional planbestemmelse i henhold til plan- og bygningsloven. Hensikten med forskriften er å bidra til en mer bærekraftig og robust by- og tettstedsutvikling og å begrense klimagassutslippene.

Forskriften gjelder for hele landet.

Den rikspolitiske bestemmelsen er et virkemiddel for å sikre bedre oppfølging av nasjonale og regionale mål og retningslinjer for lokalisering av større kjøpesentre gjennom godkjente regionale

(del)planer. Hensikten er å oppnå en mer samordnet lokaliseringpolitikk på tvers av kommune- og fylkesgrenser og å gi større forutsigbarhet for nabokommuner og utbyggere.

Alle fylker, bortsett fra Hedmark, har godkjente fylkes(del)planer med regionale bestemmelser for kjøpesentre og senterstruktur. I Hedmark fylke er det vedtatt en slik plan som kun gjelder for Hamar-området. Det betyr i realiteten at nesten hele landet er dekket av regionale bestemmelser – bestemmelser som fanger opp intensjonene i den nasjonale politikken og som samtidig er tilpasset den regionale og lokale egenart.

De regionale planene er uten unntak utarbeidet i et nært samarbeid mellom fylkeskommune, regional stat, kommuner og næringslivet. Et slikt bredt samarbeid borger for at retningslinjene er forankret regionalt og lokalt og kan følges opp slik at det blir en forutsigbarhet og likebehandling på tvers av fylkes- og kommunegrenser, noe som er ønsket av næringslivet. Dette er viktig blant annet fordi de fleste kjøpesentretableringene skjer i regi av større kjeder, enten det er kjøpesentra eller eiendomsutviklere.

Bestemmelsenes funksjon er å sikre at nasjonal politikk for kjøpesentre og stedsutvikling legges til grunn ved utforming av regional politikk og at de regionale planene tas på alvor og følges opp i kommunal og regional planlegging for kjøpesentre og stedsutvikling og ved behandling av enkeltsaker.

Jeg mener derfor at det er viktig at bestemmelsen opprettholdes.

